

Kommittémotion

Motion till riksdagen: 2014/15:2495

av Linus Bylund m.fl. (SD)

Sverigedemokraternas familjepolitik

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att höja nivån på föräldraförsäkringen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att höja nivån på vårdnadsbidraget.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att höja nivån på bostadsbidraget för barnfamiljer.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utöka möjligheterna till graviditetspenning.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att höja nivån på underhållsstödet.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ta bort kvoteringen av föräldraförsäkringen.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ta bort jämställdhetsbonusen.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utöka föräldrars valfrihet till deltidsarbete inom den offentliga sektorn under barnets första åtta år.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utöka antalet dubbeldagar i föräldraförsäkringen.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa särskilda förskoledagar.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att återinföra de allmänna kontaktdagarna.

12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förbättra möjligheterna till familjerådgivning.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att effektivisera processen vid vårdnadstvister.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förbättra anhörigstödet.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa en särskild sorgpeng.

Motivering

Sverigedemokraterna är Sveriges mest familjevänliga parti. Vi arbetar för att det ska finnas en kärleksfull familj för varje barn, ett Sverige där föräldrar och barn erbjuds den ekonomiska och sociala trygghet som krävs för att leva ett gott och värdigt liv. Ett Sverige där barn och familjer får samhällets stöd under svåra perioder, men samtidigt garanteras frihet att själva forma sin vardag.

För att kunna uppnå detta menar vi att det krävs omfattande satsningar inom familjepolitiken. Våra satsningar för Sveriges familjer kan delas upp i tre olika områden, ekonomi, flexibilitet samt samhällsstöd.

2. Förbättrad ekonomi

Alla med barn vet att ekonomin är viktig. Familjens ekonomi kan vara en källa till trygghet såväl som till stress. Så självklara saker som nya regnkläder på hösten eller fritidskläder på våren kan ibland anstränga en familjs ekonomi. Sverigedemokraterna vill underlätta för Sveriges familjer genom satsningar inom flera olika privatekonomiska områden.

2.1 Föräldraförsäkringen

Under kommande mandatperiod avser vi att förstärka föräldraförsäkringen. Mot slutet av budgetperioden når vi en förstärkning på knappt 3 % från dagens nivå vilket motsvarar drygt 5 000 kronor extra i plånboken för en genomsnittsförälder under perioden på 390 dagar då föräldrapenningen lämnas på sjukpenningnivå eller grundnivå. Denna satsning, som når ut till samtliga småbarnsfamiljer, bidrar till ökad ekonomisk trygghet.

2.2 Vårdnadsbidraget

Idag finns möjlighet att stanna hemma med sitt barn en längre tid än vad föräldraförsäkringen medger; från att barnet fyllt ett år till att barnet fyller tre år finns möjlighet att få vårdnadsbidrag. Dock menar vi att vårdnadsbidraget är alldeles för lågt. Eftersom vi ser detta som en principiell viktig del i familjers självbestämmande, samt att summan måste ställas i relation till vad en plats inom barnomsorgen kostar samhället, avser vi att dubbla denna ersättning, från dagens 3 000 till 6 000kr. Då är vår förhoppning att fler familjer som vill nyttja detta också har råd att göra det.

2.3 Bostadsbidrag

Om en förälder eller ett föräldrapar har ett hemmaboende barn under 18 år räknas familjen som barnfamilj och har därigenom rätt till bostadsbidrag. Sverigedemokraterna vill höja nivån på bostadsbidraget så att de barnfamiljer som har lägst disponibel inkomst genom detta får möjlighet till avlastning i en ansträngd ekonomisk situation.

2.4 Graviditetspenning

Många gravida nekas idag graviditetspenning, med följd att de tvingas fortsätta arbeta heltid, trots höggraviditet och inte sällan med fysiskt påfrestande arbetsuppgifter. Sverigedemokraternas ambition är att nå en högre andel, så att fler kvinnor än idag ges möjligheten att trappa ner eller helt ta en paus från arbetet under de sista veckorna av graviditeten. Vår målsättning är att ingen som är i behov av avlastning under graviditeten ska nekas detta. Vi föreslår därför en översyn av behovsprövningens utformning och skjuter dessutom till resurser för en omedelbar förstärkning av Försäkringskassans budget för detta ändamål.

2.5 Underhållsstöd

När ett föräldrapar av olika anledningar vill skilja sig eller separera kan vårdnaden antingen delas eller innehas av en av föräldrarna. I de fall barnet bor kvar hos endast den ena, är den andra föräldern skyldig att bidra ekonomiskt under barnets uppväxt, så kallat underhållsbidrag. Ibland räcker inte ekonomin till för att bidra och ibland vägrar den underhållsskyldiga föräldern helt enkelt att betala. I dessa fall kan vårdnadshavaren ges ett statligt underhållsstöd som täcker den del av underhållsbidraget som saknas, så kallat underhållsstöd, som senare ska betalas tillbaka till Försäkringskassan av den andra föräldern.

Mellan 1997 då stödet inrättades och ända fram till 2006 var den maximala nivån för underhållsstöd 1 173 kr per månad. Efter 2006 höjdes dock nivån till 1 273kr. Vårt

förslag är att max beloppet så snart som möjligt höjs till 1 573kr. Vi föreslår också att nivån höjs årligen för att kompensera för inflation.

2.6 Vårdbidraget

Idag erbjuds föräldrar till barn med funktionsnedsättning ersättning för merkostnader fram till och med juni det år barnet fyller 19 år, så kallat merkostnadsvårdbidrag. I de fall man endast får ersättning för merkostnader, det vill säga att barnet endast är i behov av hjälpmedel och inte vård, kan ersättning erhållas först om kostnaderna för hjälpmedlen uppgår till minst 15 984 kronor. I de fall barnet behöver både vård och ersättning för merkostnader, betalas dock ersättning ut redan från 7 992 kronor. Det tycks inte finnas någon skälig anledning till att kostnadsgränsen ska vara olika mellan å ena sidan den familj som bara har behov av hjälpmedel och å andra sidan den familj som har behov av både hjälpmedel och assistans/vård. Vi anser att nuvarande system är ojämnt och anslår medel för att ta bort den skillnad i kostnadsgräns för ersättning som idag finns.

3. Mer flexibilitet och självbestämmande

Bland det viktigaste som finns för familjer är tid – tid för varandra och tid som en enhet. För att kunna öka familjernas tid tillsammans måste våra regelverk utformas för att ge familjerna så mycket flexibilitet som möjligt. Varje familj är unik och vet bäst själv hur vardagspusslet bör läggas. Med alltför långtgående regleringar omöjliggörs detta, till familjernas och inte minst barnens förlust. Sverigedemokraterna är idag det enda parti som på riktigt vill ge familjerna mer självbestämmande.

3.1 Valfrihet vid uttag av föräldraförsäkringen

I Sverige har föräldrar rätt att ta ut föräldraledighet under barnets första 18 månader. Sammantaget ges varje familj 480 dagar med föräldrapenning fördelade jämnt mellan föräldrarna. Eftersom levnadsvillkoren för respektive familj skiljer sig åt finns en möjlighet att överlåta dagar föräldrarna emellan. Idag är dock 60 dagar reserverade för respektive förälder. Sverigedemokraterna anser inte att politiker och personer som inte har den minsta insyn i en enskild familjs vardag, eller för den delen har något med denna att göra, ska bestämma hur dessa dagar ska fördelas. Vi litar på att familjerna klarar detta bäst själva, därför föreslår vi att nuvarande regelverk med reserverade dagar slopas och att föräldrarna återfår rätten att fördela dagarna efter sina unika behov och önskemål.

3.2 Avskaffa jämställdhetsbonusen

Av samma skäl som vi anser att föräldraförsäkringen inte ska vara kvoterad vill vi avskaffa jämställdhetsbonusen. Denna bonus är förvisso inte en direkt reglering, men återigen försöker staten genom ekonomiska incitament påverka familjernas val av hemmavarande förälder på ett sätt som de anser vara rätt i enlighet med politiska ideologier.

3.3 Utökad rätt till deltid

De flesta föräldrar kan säkert känna igen beskrivningen att det är svårt att kombinera föräldrarollen med yrkesrollen. Idag har den som har barn en lagstadgad rättighet att efter föräldraledigheten gå ner till deltid (75 %) fram till dess att barnet har fyllt 8 år eller har slutat första klass i skolan. Många föräldrar anser dock att detta inte alltid räcker till, dessutom visar undersökningar att många under en arbetsdag på 75 % av heltid ändå upplever att de förväntas hinna med sin ordinarie mängd arbetsuppgifter.

För att komma tillrätta med detta och minska den psykiska ohälsan, som i många fall är stressrelaterad, vill vi i offentlig sektor utöka den lagstadgade rätten till ledighet under barnets första 8 år, från dagens 25 % till 50 %. Detta ger dessutom utökade möjligheter för den som så önskar att spendera mer tid med sina barn och sin familj.

3.4 Dubbeldagar

Enligt nuvarande regelverk kan föräldrarna under barnets första år ta ut föräldrapenning för samma dagar, alltså vara hemma med barnet samtidigt, dessa dagar kallas dubbeldagar. Dock är det idag endast tillåtet med 30 sådana dagar och de kan heller inte tas från de 60 dagar som är reserverade för de enskilda föräldrarna.

Sverigedemokraterna menar att antalet dubbeldagar bör ökas till 60 då vi tror att det för många familjer skulle innebära viktiga möjligheter till en ännu bättre start för barnet och föräldrarna. Som exempel tror vi att dessa extra dubbeldagar, särskilt under den första tiden efter förlossningen, kan underlätta för de kvinnor som efter en lång och komplicerad graviditet och förlossning behöver tid för att återhämta sig tillsammans med hela sin familj innan föräldraförsäkringen medger ersättning endast åt en förälder åt gången.

Det ska dock vara helt upp till föräldrarna att avgöra om dessa dubbeldagar ska nyttjas och i vilken grad. I samma anda av valfrihet bör nuvarande regelverk ändras så att även de reserverade dagarna, i det fall dessa inte är avskaffade (se 3.1), ska få användas som

dubbeldagar.

3.6 Förskoledagar

I Sverige har de flesta rätt till fem veckors semester. Långt ifrån alla tar ut samtliga semesterdagar i en följd. Ett problem som uppstår för många familjer är att förskolorna ofta stänger sin verksamhet under en del av sommaren. Exakt hur många veckor de är stängda varierar från kommun till kommun. Det kan i vissa kommuner röra sig om två till tre veckor, i andra kommuner fem till sex veckor. Kommunerna erbjuder då ett slags tillfällig lösning för de föräldrar som har behov av barnomsorg under den tid den ordinarie förskolan är stängd.

Många föräldrar känner oro för att lämna bort sina barn till personer som de inte tidigare har träffat. Jouröppna förskolor kan ha en blandning av några ordinarie lärare från olika förskolor samt sommarvikarier. Vidare är det inte säkert att någon av de lekkamrater barnet är vant vid finns på den aktuella förskolan. Som ett resultat av detta väljer ibland familjer att inte nyttja någon barnomsorg alls under dessa veckor, utan delar istället upp sin semester för att täcka upp alla veckor den ordinarie förskolan är sommarstängd.

Detta innebär att familjen som enhet endast kan spendera en eller möjligtvis några få veckor tillsammans på sommaren, något som riskerar att slita på familjen på olika sätt. Med anledning av detta bör det därför inrättas "förskoledagar". Med detta menas att en förälder från varje hushåll med barn i åldern ett till fem år, får en laglig rätt att ta ut fem dagars obetald tjänstledighet då förskolan är stängd. Detta är en helt frivillig möjlighet för familjerna att kunna spendera mer tid med varandra.

3.7 Kontaktdagar

Kontaktdagar är en möjlighet för föräldrar att kunna spendera tid med sina barn på skolan och/eller fritidshemmet. Detta system har under begränsade perioder funnits tidigare i Sverige, senast mellan 2001 och 2003. Vad som finns kvar av kontaktdagar idag är att föräldrar till barn som omfattas av lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) idag har rätt till ersättning i form av tillfällig föräldrapenning för kontaktdagar.

Sverigedemokraterna menar att de allmänna kontaktdagarna bör återinföras, vilket skulle innebära att varje förälder får rätt till en kontaktdag per år och barn i åldern 6-12 år, med en ersättning baserad på SGI och i nivå med sjukpenningen.

4. Samhällets stöd

Sverigedemokraterna föreslår många olika satsningar för att förbättra familjernas ekonomiska situation. Trots förhållandevis goda ekonomiska förutsättningar kan familjer av olika skäl behöva hjälp och stöd i sin vardag. Oavsett om det handlar om relationen mellan föräldrarna eller påfrestningar orsakade av ohälsa eller en familjemedlems bortgång, bör ett välfärdsland som Sverige kunna bistå familjerna med hjälp och stöd.

4.1 Familjerådgivning

I dagens stressande samhälle kan människor av olika orsaker behöva råd och stöd för att familjens vardag, både praktiskt och relationsmässigt, ska kunna fungera väl. Många familjer väljer i ansträngda situationer att vända sig till familjerådgivningen, som idag erbjuds inom det offentliga både i kommuners och i landstings regi.

Det finns dock stora brister i nuvarande system. Dels är väntetiderna på många håll i landet väldigt långa, dels varierar priserna, ibland rejält, beroende på var i landet man bor. I Stockholm kostar ett samtal hos familjerådgivningen 450 kronor, medan avgiften i Svalövs kommun endast är 125 kronor. Väntetiderna kan variera alltifrån två veckor upp till flera månader.

Eftersom familjepolitiken för oss är ett prioriterat område avser vi att i ett första steg skjuta till extra resurser till kommuner och landsting med syfte att minska de köer som på vissa håll finns. Vi vill även utreda frågan vidare med syfte att på sikt införa kvalitetssäkrande nationella riktlinjer samt göra familjerådgivning kostnadsfritt.

4.2 Medlare i vårdnads mål

Vårdnadstvister som går till domstol kan idag ta olika lång tid, beroende på underlag till utredning och huruvida en överenskommelse mellan parterna kan ske. Beroende på antal sammanträden kan det ta upp till ett år innan ärendet är avgjort. En lång process tar både tid och energi från föräldrar och barn. Sverigedemokraterna ser därför ett behov av att fler personer kopplas in i vårdnads mål än vad som är fallet idag, för att genom medling försöka få föräldrarna att enas om en samförståndslösning.

4.3 Anhörigstöd

Idag finns det hjälp och stöd att erhålla för den som vårdar en anhörig. Idag kan dock anhörigstödet se olika ut beroende på kommun, även om kommunerna tillhör samma

landsting. I socialtjänstlagen står att läsa: ”Socialnämnden ska erbjuda stöd för att underlätta för de personer som vårdar en närstående som är långvarigt sjuk eller äldre eller som stödjer en närstående som har funktionshinder” (5 kap. 10 §). Dock preciseras inte hur detta ska gå till. Sett till ekonomiska aspekter finns både hemvårdsbidrag och anhöriganställning, det finns såväl vårdbidrag som närståendepenning. Det finns även olika möjligheter till avlösning, anhöriggrupper och föreläsningar samt möjligheter till korttidsboende mm.

Sverigedemokraterna anser att det är positivt att det finns så pass mycket hjälp att tillgå. Ett problem vi däremot ser är att alla varianter och skillnader mellan kommuner kan uppfattas som både otydliga och krångliga. Socialstyrelsen har tagit fram handboken ”Stöd till anhöriga – vägledning till kommunerna för tillämpning 5:e kapitlet 10 § i SoL” för att ge bättre förutsättningar att ge likvärdigt stöd oberoende av bostadsort. Trots detta visar en rapport från Socialstyrelsen slående skillnader mellan kommunerna vad gäller huruvida kommunen har utvecklat och dokumenterat strategier i måldokument eller verksamhetsplaner.

Mot bakgrund av ovanstående, av det faktum att lagen ändrades 2009 samt av att det idag, fem år senare, fortfarande inte har utformats en enhetlig linje med likvärdiga möjligheter, menar vi att riksdagen bör ålägga regeringen att utreda och forma ett nationellt ramverk så att samma möjligheter finns oavsett kommun. Vi vill även öka de ekonomiska anslagen till anhörigvårdarna.

4.4 Sorgpeng

Varje år dör ungefär 900 barn i Sverige. Cirka hälften av dessa dör i samband med födseln. I de fall detta händer kan modern ta ut 30 dagar av föräldraförsäkringen. Om ett barn däremot dör senare i livet kan föräldrarna ta ut 10 dagar vardera med tillfällig föräldrapenning. Dessa kan också kombineras på så sätt att modern kan ta ut 30 dagar och fadern 10 dagar i tillfällig föräldrapenning om barnet dör vid födseln. Om dödsfallet leder till att föräldrarna får nedsatt arbetsförmåga, finns möjligheten till sjukpenning.

Sverigedemokraterna anser inte att man mitt i den värsta av alla tänkbara sorger ska behöva gå igenom en process med Försäkringskassan för att kunna stanna hemma som sjukskriven. Därför vill vi inrätta vad vi kallar för sorgpeng. Detta innebär att varje förälder erhåller en lagstadgad rätt att vid händelse av att ett barn i åldern upp till och med 17 år avlider, automatiskt får vara ledig i en månad (22 dagar) med ersättning på

sjukpenningnivå. Detta skulle inte påverka nuvarande systems uppbyggnad, utan erhållas i enlighet med nuvarande former för tillfällig föräldrapenning.

Linus Bylund (SD)

Jennie Åfeldt (SD)

Paula Bieler (SD)

Per Ramhorn (SD)

Hanna Wigh (SD)

Margareta Larsson (SD)